

LO TEATRO CATALÀ

REDACCIÓ
Y ADMINISTRACIÓ
Carrer Diputació
125,-2.º-3.º

PERIÓDICH SETMANAL
INDEPENDENT,
DE LITERATURA, ART, NOTICIAS Y ANUNCIS
Destinat principalment á fomentar lo progrés é interessos del Teatro de Catalunya

SUGURSAL
PERA
CARTAS Y AVISOS
Unió, 5, 3.º 2.º

PREUS PER SUSCRIPCIÓ

En Barcelona. 1'00 pesseta trimestre.
Fora. 1'50 » »
Artistes extranjers, 25 pessetas l'any

ULTRAMAR

Semestre. 7 pessetas
Un any.. 12 » »

PREUS DE CADA NÚMERO

Número corrent.. 10 céntims
Id. atrassat. 15 »

Certamen teatral catalanista

JURAT

En lo próxim numero se públicará 'l fallo sobre las obras premiadas é immediatament se procedirá á organitzar la fnnció de gala en que aquellas serán estrenadas.

Barcelona 13 Abril .892.

Lo Secretari del Jurat y Director del periódich Lo TEATRO CATALÀ organisador del certámen.

Mariano Escriu Fortuny.

La Instrucció primaria y lo Catalanisme

II

Proseguim nostra idea, dihent:

¿Y qué passa després?

Molt senzill. Quant aquell nen s'ha fet home; quant ha arribat á la edat preciosa de ser útil á la patria que 'l veje náixer, se troba víctima de una instrucció deficient, porque no parteix de sólits principis, y al abandonar la escola y entrar al taller ó á la fábrika, va perdent poch á poch aquellas febles nocions del saber, puig com no l'hi foren inculcadas en sa llengua propia, no l'hi han anellat al cor, y lo que al cor no s' anella, no pot donar fruit en la societat.

Aqueix es, per desgracia, l' estat de tots los obrers de Catalunya. Baix la suprema voluntat de un centralisme absorbent ha perdut sa infantesa; y si després s' ilustra y s' acaba de instruir, no ho fa ja en la llengua de la escola, sino en la conversació de sos companys que li parla al cor, porque la compren, y ab la lectura de periodichs catalans que llegeix mes ó menos bé porque no coneix la teoria de son idioma, pero que enten ab tota facilitat.

La instrucció es la base de la felicitat de una nació: quant mes instruit un poble, de mes prerrogativas

gosa pera poguer reclamar sos llegitims drets d' home, drets que li ha concedit la naturalesa.

Y lo primer element del home pera instruirse, es lo coneixement del idioma en lo qual déu estudiar.

Aixis ho han comprés també alguns catalanistas de cor, entre 'ls que déu posarse en primera fila l' incomparable Pelay Briz que doná á la estampa lo seu precios «Llibre dels Angels», destinat á llegirse en las escolas, y l'illustrat mestre de Instrucció D. Bartomeu Sala, que ab lo mateix fi publicá la «Gramática Catalana», lo «Naharro modern», «La Clau de Dividir» y la «Gramática Espanyola»: al mateix objete sortí á llum la preciosa «Eloqüencia Catalana» y altras obretas pedagógicas que en aquet moment no recordém. Pero tots aqueixos llibres se perderen en lo mar del olvit, y avuy quant contem ja ab obras de fama universal com la *Atlántida*, *Mar y Cel* y *La Papellona*, en las escolas de Instrucció primaria no s'ensenya ni la mes petita noció de catalá.

Lo illustrat poeta D. Antoni Bori Fontestá que, com á mestre, déu també estar convensut de quant acabem de manifestar ha publicat molt recentment lo seu llibre *Lo Trovador Catalá*, en lo qual ha donat á conéixer altre cop sos excelents dots de mestre, en la forma suau y deleitosa de inculcar en lo cor dels noys l'amor á la terra catalana, y sa inspiració de poeta en la forma y fondo literari.

Lo seu libre 's recomana per sí sol; á mes de ésser un llibre propi pe'ls tendres llegidors á qui 'l destina.

No basta fer una obra ben escrita pera que siga llegida ab gust pels nens que van á escola; es precis que las ideas que tracti de defundir y propagar, estigan á la altura d'aquells enteniments que comensan á desenvolrarse y que ab ell deuen nodrirse, y aixó completament ho ha lograt lo senyor Bori.

Totas las poesias de *Lo Trovador Catalá*, son sentidas y dolsas, y entre ellas déu ferse especial menció de la titolada *Patria*.

Es impossible que'l nen que de petitet beu en fonts tant deleitosas com aquesta, pugua oblidar quant

signa home, la impressió que ha fet en son tendre cor la lectura de llibres com *Lo Trovador Catalá*.

Y tributat ja al senyor Bori lo just aplauso que s'ha merescut ab la impressió del llibre esmentat, continuarem nostre proposit en altre próxim número.

A. LLIMONER.

Estrenos Catalans

La Baldirona, saynete de D. ANGEL GUIMERÁ.—*A cop calent*, pessa en un acte de D. ANTÓN SALTIVERI.—*Lo cos del delicte*, comedia en tres actes de don M. FIGUEROLA ALDROFEU.

La setmana passada no vam dar compte de dits estrenos per excés d'original; pero tractantse d'obras catalanas, no volem deixar d'emétrer nostra opinió sobre cap de las que s'estrenin.

La Baldirona.—Aquesta producció estrenada en lo benefici de la senyora Palá, es una proba més de que'l númen del eminent trágich senyor Guimerá y no de qualsevol manera, com moltras altras produccions que sols s'aguantan mercés á equivochs mes ó menys entreverats, sino que fa riurer de rialla franca y exenta de mals pensaments y gens desprovista de fi filosófic, que es, en nostre concepte, á lo que déu dirigirse'l saynete.

No entrarem á discutir si *La Baldirona* es ó no superior á *La Sala de espera* del mateix autor, si be creyém que no més en la 1.ª de ditas obras, están los tipos, deliciosament observats y portats á la escena en sa nota justa. La producció merescué'ls aplausos del públich, y desde son estreno s'ha vingut representant ab general acceptació.

La interpretació superior, com en totas las obras que's posan en lo elegant teatro de Novedats.—R.

A cop calent.—Aquesta obreta fou estrenada en lo benefici del actor don Miquel Pigrau, y creyém que está escrita espressament pera dit senyor: es, á nostre parer, la producció millor de las que li hem vist al senyor Saltiveri. Té un argument senzill y ben tramat, versificació expontánea y situacions cómicas. A diferència d'altras obras del mateix autor, no hi ha en la producció citada ni un sol xiste de color pujat. Aixó li demostrará al senyor Saltiveri que també's pot escriurer ab gracia sense necessitat de recórrer á un llenguatge massa grás. Lo públich premiá ab aplausos lo treball del senyor Saltiveri y nosaltres ho celebrém de cor, perquè aixó animará á aquest modest autor y esperém que en próximas temporadas, nos dará á conéixer obras de mes bulto.

La interpretació siguié bona y ajustada.—R.

Lo saynete, dich, la comedia en tres actes y en prosa del Sr. *Figueroa Aldrofeu*, *Lo cos del delicte*, que s'estrená en lo teatro Romea, sembla teta sols ab l'intenció de divertir una estona al públich y en part son autor ho logra, puig que té un segón acte molt abundant en incidents y acudits, qu'encara que rebuscats, lo públich celebrá. Pero'l qu'es lo primer, per llarch, valgar y sense acció se fa tant pesat, que no sembla pas germá del segón, pero si bastant del tereer, especie d'anyadit pera portar al públich hasta un desenllás que ja prevéu aixis que's comensa.

Lo desempenyo, deixant apart á la Sra. Monner y

als Srs. Soler, Pinós y Capdevila (pare y fill), no ofereix res de particular, y si al só d'alguns aplausos se cridá l'autor á escena va ser perquè si.—A. R.

¡Qué n' es d' estrany lo món!

A MON ESTIMAT COSÍ

en Francesch Ubach y Vinyeta

Quant jo era nin, al véurer la grandesa que ostenta en totas parts la Creació, suspitaba que molt m'agradaria saber com surt y com se pon lo sol; y al véurer en l'ivern la gebra extesa demunt del'ls arbres, casas, plans y monts, exclamaba admirat:—¡Saber voldria com se forma y com passa tot aixó!

Un dia 'l mar sas ayguas impulsaba cap á las platjas, pradas, camps y horts, destruhint lo treball de mils pagesos, destrossant los navilis dintre 'l port, y jo pensaba:—¿Cóm pot ser que's calmi l'ira d'un oceá tan espantós? Si aixís segueix, al cap de pocas horas no quedará de casa ni 'l recort!

Cessá 'l llevant, las ayguas s'entornaren deixant tristos senyals de destrucció, y ja may més l'he vist com aquell dia que amenassaba ab inundar al món; y jo deya entre mí:—¿Com es possible qu' hagin représ las ayguas l'antich lloch? ni brama 'l vent, ni plou tant com plovia; marxan los núvols, torna á lluhí 'l sol!

Recordo qu' un estiu en que's queixaba tothom de que's sentia xafagó, torná á cubrirse 'l cel de foscós núvols, vegí brillar insólita claror; y ab estrépits tant forts com si surtissin del fondo de las golas del'ls canons, caigueren llamps que derrumbaren casas y esquerdaren molts arbres d'un gran bosch.

L'endemá la gent deya:—Al peu d'un roure una centella á un home ha deixat mort, mentres un altre, que prop d'ell estava res ha sufert. ¡Que n' es d' estrany aixó! Lo rellotje l'hi ha fcs en la butxaca; mes ell ni una llagueta té en lo cos. Y jo exclamaba:—¡Molt m'agradaria enténdrer los misteris d'aquet món.

Quant seré gran, estudiaré ab gran ansia fins á compéndrer com se pon lo sol, per que caihen las neus y per que's tonen, per que's perden las naus fins dintre 'ls ports; per que llampega y trona; per que esquerda la tempestat á 'ls arbres que hi ha 'l bosch, per que asfixia á un home y deixa á l'altre que's estava al costat del qu' ara es mort.

Han passat anys, sé mes del qu' esperaba, misteris he comprés de la Creació no explicats per la historia ni 'ls geolechs, per que molts prefereixen buscar or,

á descubrir secrets que ningú paga
per més que sia 'l ferho molt costós;
y gracias que no 'm topi ab gent que pensi:
« aquest home déu ser ó heretge ó boig.»

ILDEFONS IGUAL.

Revista Teatral

Eldorado.—*La tragedia en el mesón ó los dos contrabandistas*, original la lletra de D. Javier de Burgos y la música del mestre Nieto. L'autor de los *Valientes*, ha escrit una saladíssima pintura de costums andalusas qu'acredita una vegada mes son indiscutible talent.

Mes *La tragedia en el mesón* com á obra escénica, no careix de defectes, defectes que son tant més sensibles quant que l'obra té una tendència qu'ns agrada molt. Lo públich la rebé ab agrado y mes l'hauria aplaudit á no tenir las faltas á que més amunt aludim.

La interpretació de l'obra vá anar molt bé. La senyoreta Irene Alba fá una *Melafua* que val un imperi. Los senyors Cerbón, Palmada, Jeréz y Soler compliren bé. Lo senyor Fernandez fará carrera per las bonas condicions de que esta dotat. No obstant, aquell *sargento Pelote* ab tot y sei andalús, per lo que toca á la declamació, 'ns recorda papers de *baturro* que en altrás obras li hem vist.

La Tragedia en el mesón ó los dos contrabandistas val la pena d'anarse á veure.

La madre del cordero.—No 'us agrada tant com altrás obretas del mateix género, aquesta producció, original, la lletra de D. Fiacro Yray y la música del mestre Jimenez.

Ab tot y ésser ben versificada, 's trace de una obra escrita no mes pera justificar lo titol, y encara qu'aixó 's fassi ab molt ingeni que no n'hi falta en *La Madre del cordero* lo publich já está cansat de véurer la mateixa cosa y apuesta es la rahó per que no s'hagi aguantat gaire en los cartells.

Los Secuestradores.—Aquesta obra original dels mateixos autors de *Los aparecidos*, senyors Arniches y Lucio té molta conexió ab la mateixa. 'S coneix que al públich madrilenyo li agrada lo primer plat y 'ls autors, dant pe 'l gust al públich tornaren á treurer lo mateix arguement. Pero *nunca segundas partes fueron buenas...* al menos tan bonas com las primeras. L'argument de *Los Secuestradores* resulta inverossimil y falsos la majoria de 'ls characters que van sempre ab lo deliberat propósit de fer riure al públich vinga ó no vinga á tó. La música original del Mtre Nieto, es sumament agradable, distingintse una guaracha que no tardará en ferse popular. En la execució s'hi distingeixn los senyors Ruiz, Palmada, Cerbón, Pamplona, Soler y las senyoras Alba, (Leocadia) y Guerra.

Apuntes del natural.—Baix aquet titol 'ns pre-

sentan los autors una serie de quadros plastichs y de costums amenisats ab música bastant bonica.

'S tracta d'una producció inverossimil que no vá en lloch y que si bé es regularment presentada y ben interpretada, no creyem que s'aguanti gaire en los cartells.—R.

Zorrilla. (Gracia.)—Diumenge passat assistirem á dit teatro en lo qual tinguerm lo gust de veure treballar al simpátich Ramonet, com igualment á las senyoretas Martinez é Ibañez en los papers principals de la preciosa sarsuela *La caza del oso*, com igualment los senyors Pardina, Claramunt y Aragonés que 's distingiren en la execució de dita obra.

Lo públich va surtir content de la representació.—X.

La Bolsa y Lo Teatro Catalá

III Y ULTIM

Vaig encéndrer lo segon cigarro pera matar lo temps mentres esperaba la tornada del senyor Quirse.

Al cap d'un rato van sentarse en lo mateix banch que jo estaba, dos senyors, l'un d'ells molt fi y ben enguantat; l'altre, mes descuidat en lo vestir, portaba ulleras y sa expressiva cara denotaba no vulgar inteligencia.

Eran lo director y l'ingenier d'un ferro-carril económich qu'estaba per explotar. Al véurels van acostarse un gran número de bolsistas que, enterats dels negocis, desitjaban obtenirhi participació, á lo que jo vaig poder comprendre. Van formar tots junts un gran rotllo dintre 'l que vaig quedar tancat sense pensarho.

Lo director explicaba lo gran porvenir reservat á tan important projecte, lamentantse del gran retard que sufría la aprobació d'els planos que ja debian estar aprobats en Madrit, y que, segons deya, alli hi anaban donant *allargos* pera esperar que l'Empresa allargués *algo* pera ser definitivament aprobats.

Sobre las trabas y gabelas que 'l tenir que acudir á Madrit portaba, van extendres llargament, y 'm concretaré á ferne un petit resum per no fatigar al pacient lector.

—L'Administració d'Espanya está perduda, deyan: sense moralitat no hi ha govern possible.

—Desenganyis; perque aixó sigui, es precis un cambi radical. Lo tenir que acudir á Madrit pera tot, mata l'iniciativa de las provincias, perque sucseheix moltas vegadas que sens motius fundats, posan inconvenients y destorbs en cosas d'interés general com es la nostre empresa, per exemple.

—Aquesta mala voluntat ó prevenció que tenen los governs contra nosaltres no s'esplica y ja es hora de que aixó s'acabi.

—Difícilment se lograrà. ¿Que no veu lo qu' está passant? Basta que Catalunya demani una cosa, perquè ja ho mirin ab recel. Las nostras demandas, per justas que siguin, las consideran absurdas y trastornadoras; posan obstacles en lo mes factible y fins sembla que lo nostre progrés fereix son amor propi. ¡Altra cosa fóra si poguessim desplegar nostra activitat lliures d' aquest cercle de ferro que 'ns estreny fins ofegarnos! ¡*Pide mas que un catalán*, solen dir los madrilenyos pera rebaxar nostre bon concepte. ¡Insensats! Lo^s que tindrian de ser nostres germans agrahits, son nostres contraris acérrims. Per ells nostra afició al treball es avaricia; l' apego que tenim á nostra terra, es egoisme; nostre laconisme en lo parlar, ineptitut; nostra bona fé, hipocresía; nostra frugalitat, miseria; y nostra sinceritat y sensillesa, brusquetat y falta d' educació.

Catalunya no necessita portar caminadors per lo que á ella pertany. Té iniciativa propia, y ja es hora de que pugui dirigir son destino, de que pugui campejar lluire son pensament. Forsas té, si fós secundada com deuria serho, pera lliurar á nostra pobre patria dels especuladors extrangers qu' aprofitantse de nostra mala administració y de las nostras divisions, nos explotan, nos aniquilan y axugan los manantials de nostra riquesa.

Catalunya molt pot fer y sens dupte farà á pesar de tots los obstacles.

Déuli llibertat y franch apoyo, y 's posará ab valentia á la vanguardia de la nació, y axis com ha sapigut lluitar ab constancia y fé contra las invasions extrangeras, lluitará ab vigor contra la guerra arancelaria y financiera ab que se la amenassa. Y lluitará sense treva ni descans fins á posarnos al nivell de las nacions més adelantadas, y ja que estém ab condiciones de serho, hem de tenir voluntat pera alcanzarho.

—¡Oh! si ho alcanzaría, que si avuy la nostra nació está aniquilada y débil, vá dar probas un día de sobrarli forsas pera sostenir dos móns.

L'entusiasme anaba creixent, y no sé ahont s'hauria arribat á no haver interrompit aquell patriótic discurs los empleats de Llotja, que sense cap classe de contemplacions ván comensar á obrir portas y vidrieras, disolent poch menos qu' á cop d'escombras y ab lo crit de ¡afora, senyors! aquella pacífica reunió. Com nos van tréurer del local, jo anaba perdut y seguint lo curs de la gent vaig trobarme al passeig d' Isabel ahont va formarse un grupo de bolsistas, que van seguir lent operacions, com diuhen ells ab llenguatge gráfich.

Comensaba ja á perdre la confiansa de veurer al senyor Quirse; quant me'n adono qu'arribaba per la part del Plá de Palacio.

—¡Vaja! ¿que no endevinas d'allá ahont vinch?— va dirme fent una rialleta.

—No puch pensarho.

—Donchs vinch de véurer á Mossen Ventura qu'es

un dels meus clients, y com m'ha donat bons informes de tu, hi pensat pëndret per dependent.

—¡Oh! ¿com podré pagarli tan gran favor?

—Procurant cumplir y sent honrat. Demá vina al Cassino y porta la fé de batisme, que faré de manera qu'hi puguis entrar aqueixa mateixa setmana.

¡Quin bell subjecte es lo senyor Quirse! A n'ell dech la consideració de que avay disfruto y en ell tinch cifrada la esperansa del meu porvenir.

Dech confessar lo meu complet olvit de las lletras catalanas, ocupat en lo meu treball: ho confesso ab sinceritat; no llegia ja cap de las inspiradas produccions dels nostres poetas. ¡Sembla mentida del modo que's perden las aficions!

Un dematí, á las onze, surtintne del Cassino me vá presentar lo senyor Quirse un periódich. —Mira, *Julio*, vá dirme: acabo de llegir aquesta alocució dirigida a jovent catalá, que 't toca de plé á plé, y per més que sigui insignificant la teva importancia, es precís que prenguis part en la crehada, dirigida á conquistar la nostra preponderancia. Aquest periódich es *Lo TEATRO CATALA*; segueix la bandera que desplega y avant, sempre avant y ¡visca Catalunya!

Pocas son las meas forsas; pero ben disposat á complaure á mon protector y al mateix temps per entusiasme á la prosperitat de la mare patria, prompte estich á formar en l.s filas dels soldats de la regeneració catalana en lo lloch ahont se'm destini.

¡Quants joves hi ha en nostre Bolsin que ab més autoritat que la meva podrian secundar tan patriótica mira!

¿Serán sórts á la veu dels seus germans?

«Alèa jacta est.»

JULI VERT.

Repertori de Fora

Villanova y Geltrú 11 de Abril,

Ahí á la tarde se vá donar en lo teatro *La Primavera*, la segona representació de *El salto del pasiego*, la qual tingué tant bon desempenyo com la primera, sobressurtintni entre tots lo tenor cómic Sr. Escrivá á qui fou encarregat lo paper de *Pablo*. Los demás actors tots se portaren com se mereix, essent aplaudits al final de l' obra.

Al vespre vá despedirse la companyia ab la sarsuela *La Bruja*, quina obra vá donar un plé bastant regular.

Lo primer acte vá ser un desgabell.

En lo segón, lo joch de pilota va deixar molt que desitjar; lo concertant també va anar algo desigual, essent lo més ajustat y ben presentat *El santo oficio*.

Del tercer acte diré que alló sols semblaba un agregat de gats, á excepció del coro de colegialas que, del mal al menos, vá presentarse un poch bé.

En lo teatro de la societat *La cunya vella*, lo ilusio-

nista y predistigador Sr. Baldirent junt ab la senyoreta Nogueról, varen fer alguns jochs que no ofresqueren novetat.—R. N.

Reunions Particulars

LA SEBA.—En l'espai local qu'ocupa'l «Círcol de la Esquerra del Ensànx» y al devant de mol tescullida concurrència, se verificá lo diumenje passat al vespre la solemne repartició da premis del tercer certamen humorístich de «La Seba.»

No sense trabas tractarém de descriurer los pomenors de la festa, donada la circumstancia d'haverhi prés part personas molt interessadas en nostra publicació,

En primer lloch, va llegirse

un discurs presidencial
que no va anar del tot mal,
fet en vers de redolí
com los que veuhén aquí;

y no'n dihém res mes per ractarse de nostre apreciat director senyor Riusec.

Lo secretari del jurat, qu'ho era nostre company senyor Llimoner, llegí una correcta memoria rimada, per lo qual també s'va fer aplaudir; mes, trobantse després algo indisposat, l'hagué de substituir en son càrrech lo senyor Feliu Ferrando.

Desseguida vingué la solemne obertura del plech clos (es clar qu'era clos,) contenint lo nom del autor premiat ab la *Flor artificial*, solemne proclamació del Rey de la festa y solemne picament de mans. (¡Quanta solemnitat!)

L'autor resultá ser don Francesch de A. Marull, de Palamós, qui enviá un telegrama delegant una representació. L'escullit fou lo conegut dibuixant senyor Prieto, qui nombrá rey de la festa á un fill seu de poch anys, y desseguida passá á llegir la poesia premiada que s' titula *La Flor de la Seba*.

Després se procedí á l'obertura dels restants plechs (també closos,) resultant distingits ab un ó mes premis los senyors següents: don Ramón Roig y Ferrer per sas poesias *Lo porró y ¡¡¡Tarrabastellada!!!*; don Abelardo Coma per las que portan per titol *A la cunya catalana y Goigs á Sant Cristófol de la Seba*; don Joseph Abril Virgili per *Un diná á la aatalana*; don Lluís Millá per *La causó del no t' entench* (que fou estrepitosament aplaudida, tant, que'l senyor Riusec se vegé obligat á repetir sa lectura), per lo monólech mímich *Mal de caixal* y l'article *La Madroneta*; don Juli Gay Cabrices per son monólech *Preparatiu* que fou representat ab aplauso pe'l mateix autor; don Joseph Burgas (Mayet) per sa poesia *Avans de la Unyta* y don Angel Rius Vidal (que á casa seva'l coneixen), per sa composició *Un héroe deshonorat*.

Tots los treballs foren llegits ab grans aplausos y ab auxili dels senyors Riusec, Llimoner y Feliu.

També s' llegiren telegramas de felicitació dels principals sebas del món y l'esmentat senyor Feliu s' encarregá del corresponent discurs de gracias, també en vers.

Y per final, va tocarse la marxa dels sebas; pero no ab las mans, sino ab los peus, resultant per tot una bonica y molt divertida festa.—A. R.

TALÍA.—En la tarde del diumenje passat se representaren las pessas catalanas *Un mort resuscitat*

de don A. Saltiveri, y *La Tunda*, del senyor Armengol.

La primera, á pesar d' alguna inseguretad per part dels que la desempenyareo que foren la senyoreta Rosell y ls senyors Saltiveri (M.), Grau, Rossell y Codina, agradá á la concurrència per los xistes ben trobats que conté.

En la segona hi estigueren bastant bé la senyoreta Mestres y ls senyors Armengol, Hidalgo, Torres y Juvé.—J. A.

LA LIRA GRACIENSE.—Una sarsueleta en un acte titulada *La boleta* se estrená l'últim diumenje en aquesta societat. Aquesta obra pertany al género decent, abundanthi 'ls xistes de bona lley y escenas ben concebudas que van fer passar un bon rato á la concurrència la qual al final cridá als autors.

La música, original del senyor Iglesias, es molt agradable. ¡Llástima que'l desempenyo no hagués estat á la altura de l'obra!

Pe'l dia 24 s'anuncia lo benefici del actor cómich d'aquest teatro ab una escullida funció cómich-lírica.—J. A.

NUEVA BRILLANTE, (Ali-Cey 11.—Fuerte Pio.)—En aquesta societat l'últim dissapte se representá l'interessant drama *La Ley Suprema* que fou regularmente desempeyat per la senyoreta Morera y ls senyors Colobrans, Chillido, Parera (F.) y Asbolas. Al senyor Parera (Ll.) li darem un consell y es que no's posi tant sovint las mans al darrera ni á las butxacas, porque fa molt mal efecte: aixó apart, sens dupte fou qui estingué mes bé en la obra.

Los demonios en el cuerpo, siguié lo fi de festa; sortint bastant ajustat per part dels senyors Colobrans, Chillido y Cibé. Lo paper d'aquest siguié mal repartit y la senyoreta Julia, y lo senyor Arbolas estiguéren poch acertats ab sos papers que no havian de ser tant de broma.—D. BARTINA.

CASSINO ARTESÁ. (Gracia)—Lo próxim passat diumenje de Rams tingué lloch lo despido del simpátich jove Lluís Padró. Se posá en escena, baix la acertada direcció de D. Federich Ferrán lo tant bonich drama catalá *La Joya de la Costa*, que tingué un bon desempenyo per part de las Sras. Rodés (P.) y Casao y los Srs. Peret, Alverá, Padró, Marés y García. Lo Sr. Marés, si 'ns vol creare á nosaltres, deixi aquet modo de dir las paraulas que té, porque fá molt mal efecte de un xich. Naturalitat y anira bé.

Lo Sr. Padró molt bé y ab la vis cómica que té, fen riure á la numerosa concurrència qu' omplia lo saló d' espectacles.

S' acabá la funció ab un lluit ball de Societat.

Está preparantse per lo día de Pascua lo benefici de la primera actriu D.ª Pepeta Rodés, ab lo grandió drama castellá *El Campanero de San Pablo*, y la sarsueleta *Los Embusteros*.—C. T.

ALMOGAVAR.—Lo diumenje últim posaren en escena la obra que porta per titol *Otelo ó el moro de Venecia* en la que s' hi lluí lo Sr. Costa, secundando las Sras. Goula y Emich y los Srs. Rius y Martí.

LA CATALANA.—Hi feren lo diumenje últim las obras castellanás *Asirse de un cabello* y *Me conviene esta mujer* obtinguent bona acullida.

PICIO ADAN y C.^a.—Las pessas que esculliren lo

diumenje últim en dita societat foren «Castor y Polux» y «En el mes pintat li pegan.»

MARINA.—Aquesta societat inaugurarà sas funcions lo diumenje passat, per la tarde posant en escena la sarssuela «Marina» en la que si lluhí molt lo tenor Sr. Pomer, y los senyors Llapera y Lladó. La Sra. Vila regular.

FOMENT RECREATIU. — Lo diumenje últim posaren en escena: lo diálech «A la prevenció» y la sarssuela també catalana «Dorm» en la que s' hi distinjiren la Srta. Riera y los Srs. Rosés y Carné.

Hem de fer constar y no ab poca satisfacció, la deferencia ab que se honra aquesta societat escullin obras per posarlas en escena, que sian catalanas.—
R. T.

Colaboració Admesa

Las flors d' un ram

Entre 'ls plechs del teu vestit,
hi so vist damunt tan pit
un pom de flors,
que del ayre al senti 'l brés
escampaba á cada bés
un doll d' olors.

Flayre que s' alsaba, amunt,
endolcintse á cada punt
ab viu anhel:
y, al trobarse ab ton alé,
en un sol glop se fongué,
camí del cel.

De la ditxa 'l grat reclam,
mirant las flors d' aquell ram
senti llavors;
anyorant ¡ay! lo brunzir
del amor, que sab unir
vidas y cors.

FRANCESCH MARULL.

Flors marcidas

Era un jorn de primavera.
Se sentían dolsos cants
de l'aucella joganera
que volaba per l'espai.

Com la cándida oreneta,
ma estinada passá'l mar
y en proba d'amor ¡pobreta!
va donarme un flayrós ram,
que sas flors totas marcidas
cada jorn beso ubriacat;
flors que, sent d'ella cullidas,
may de mi s'han d'apartar.

Varen serne regaladas
per ella ab dolor plorant;
jo las guardo mustigadas
com l'avaro son caudal.

JOSEPH BACH.

RESANT

En una má los rosaris
y en l' altra 'l libre sagrat,
dins l' oració aprop la Verge
totas las vetllas de Maig.

Mes ¡ay! ja se lo quedihen
los teus llavis mormarant:
no invocas pas á María
de genolls devant l' altar,

Del libre no dius las lletras
que l' estampa hi sagellá,
y per comptes del rosari
noms d'amor vas mormurant.

Y 'ls ulls abaixas en terra,
y's barreja baix, molt baix,
lo llengotejar dels ciris
ab gemechs acompassats.

ADOLF CAMPS Y CORTÉS.

Soletat

Arcángels que polsau ab mans incertas
del harpa del dolor las finas cordas,
¡oh verges! que entonau tristas canturias
del ample espai en la endolada volta,
deixau vostres accents y vostras liras
y flévils, escoltau la trista historia
que conta suspirant la vostra Reina
tranzida de dolor al cim del Gólgota.

Sentada prop la Creu que encar destila
la sang de lo seu Fill de gota en gota,
las llagas y 'ls assots María esguarda
que ha obert á son Amor l'orgull del home.

Sas mans y peus llagrimejant contempla,
son pit obert, son desfigurat rostre,
sos llavis moradenchs de sed rugosos
y 'l sagrat front cubert d'escarni y mofa.

Veyentlo en tal afront, aixís s' esclama:
—¿Es aquet, Pare Etern, ton Primogénit
en qui 's complau ta divinal persona?

¿Es eixa, querubins; aquella cara
que contemplávau resplandent de gloria?
¿son aquestas, oh sol, las mans potentas
que feren del no res ta llum hermosa?

¡Oh! Vida de mon cor, si no m' ho deya
l' amor inmens que vers á tu me porta,
diria que ets tu que en mas el tranyas
concebi en Nazaret ab tanta gloria.

Més ¿perqué 't posi al món, si t' esperaba
per darte mort l' humanitat traydora?
¿perqué 't trobi en lo Temple si debía
pérdret tant cruelment en eixa roca?

Pera salvarte á tu que 'l crucificas,
dolenta humanitat; per tu que 'l mofas,
per obrirte lo Cel, per darte vida
mon tendre Fill reb mort tant afrentosa

¡Ah! plora ton pecat, oh rassa humana,
y ab llágrimas de tel ton crim esborra!
Mira á mon Fill difunt entre mos brassos
y compadeixte de sa mare sola.

ANGEL GARRIGA, PBRE.

A un usurer

Ab estranyesa he notat
qu' al temple á Dèu consagrat
molt assovint tu assisteixes
tal olsía 'm deixá parát;
mes avuy já no m' hi deixas.

Lo cop primer que ho vegí
ni menos podia créureho.
—¿Cóm pot ser, deya entra mí,
que hi puga entrar ab bon fi?
No ho puch creure sense veureho.

Y 't seguía, y al devánt
d' un altar t' agenollabas,
y allí mitg hora constant
crech que t' estabas resant....
ó las ganancias contabas.

Vegí que dante neguit,
ó al menos així ho semblaba,
tu 't donabas cops al pit...
¡fins lo meu s' encoratjaba
al veure lo teu despit!

—¡Picarse 'l pit d' eixa mena
'm deya jó; dóna pena....
la conciencia, ¿qué hi dirá?
Potsé al cor vol despertá
per posá á son obrá esmena

Mes avuy já no 'n faig cas:
trucarte al pit ets capás
ab mes forsa, puig com tens
dintre morts los sentiments
já sabs que no 'ls reviurás.

J. ABRIL VIRGILI.

EPIGRAMA

¿Creu que es tan avaro 'n Llut
com diuhen, don Sebastí?
—Vegí si arriba á estalviá
que fins no gasta salut.

x. T. y R.

Saló de Descans

** Si continúa la millora del propietari d' aquest
periódich D. Joan Perelló y Ortega, podrá dit senyor,
desde la setmana entrant, encarregar-se novament de
l' administració.

** Segons llegim en los periódichs de la localitat,
obté cada día mes éxit la companyia del Sr. Miquel
que actúa en lo Teatro Goula de S. Feliu de Guixols,
Sobretot se parla ab elogi del primer actor cómich
Sr. Millá, nostre estimat colaborador, qu' ara ultima-
ment ha estrenat lo *Monólech d' un tapé* original
d un escriptor d' aquella vila.

** En un atent ofici nos participa lo Sr. Presi-
dent de la societat «Amogávar» que la mateixa ha
cambiat son domicili social de la plassa dels Arrieros

al carrer de Moncada, número 14, principal. La inau-
guració del nou local tindrà lloch lo present mes ab
una escullida festa.

** Tenim noticias de que enguany, mercés á la
iniciativa de nostre amich E. Benages, surtirá per
Pasqüa á cantar las tradicionals *caramellas*, una colla
simulant en tots sos detalls una del camp de Tarrag-
ona. Las pessas totes serán del repertori antich, los
vestits y tots los demás accessoris apropiats al carác-
ter de la festa. Los hi doném la enhorabona per tan fe-
lis pensada y estem segurs que no faltarà gent á es-
coltarlos.

** Segons lo programa que tenim á la vista, lo
día 10 del corrent va disposá sa inauguració la socie-
tat *Ernani* ab las obras *Cura de moro* y *Sense argu-
ment*.

** En contestació á algunas cartas que havém
rebut preguntantnos si es nostre company de redac-
ció D. Modest Vidal, autor d' articles que respecte
á música religiosa publica lo acreditat periódich d'
aquesta ciutat *Diario Catalán*, devém contestar afir-
mativament.

Nostre company té'l propósit de posar la veritat en
son lloch, fent véurer al públich la manera ab que 'l
Sr. Pedrell, crítich interino del «Diario de Barcelona»,
la falseja.

** Nostre estimat colega, la important revista
catalana «L' Avenç» reproduheix y comenta en son
darrer número, las «Bases» que, segons nostre com-
pany Ben, tenían de presentarse á la junta de propie-
tariis de lo GRAN Teatro del Liceo.

L' estimable publicació catalana, se veu que també
fila molt prim en la qüestió artistica y no podém
menys de fernos solidaris de tot quant diu referent á
las *estranyesas* que dintre aquella casa passan.

Doném las gracias al colega y li enviém una cor-
dial estreta de má.

** Se troba ja en Barcelona pera cantar en lo
gran teatro del Liceo durant la próxima primavera, la
distingida *prima donna* Sra. Eva Tetrzzini qu' ha
fet una brillant campanya en lo teatro Real de
Madrid.

La Sra. Tetrzzini es artista de qui nostre pú-
blich conserva molts agradables recorts.

** La companyia d' ópera que vá actuar en lo
teatro de Tarragona, vá obtenir un éxit molt favora-
ble per tot los artistas que hi prengueren part, en es-
pecial lo tenor Sr. Clará al qual se 'l sentia per pri-
mera vegada en Espanya després de quatre anys d'
una brillant campanya artistica, y que vá arrebatat al
públich en quantas obras prengué part.

La Srta. Huguet vá obtenir també molts aplausos
al igual que los demás artistas que formaban part de
la companyia.

A tots los felicitem y desitjaríam poguer sentir al
nomenat tenor del qual nos han fet grans elogis.

** La temporada del Liceo comensará ab l' ópe-
ra *Otello*, desempenyant los principals papers la dita
Tetrzzini, lo célebre tenor Tamanyo y nostre paysá
lo reputat barítono D. Ramón Blanchart que sembla
qu' ha fet grans avensos en sa carrera.

** Diumenje passat vá donar sa primera funció

en lo Tívoli Graciense la companyia dramática que dirigeix D. Joseph Jané y en la qual figura com á primera dama la actriu donya Maria Masvidal y com á actor cómich lo conegut D. Pere Puig.

En lo repertori anuncian varias obras catalanas. entre ellas *Lo liri d' aygua*, *Batalla de reynas*, *Lo forn del rey* y *Lacasa payral*.

** Hem rebut los següents periódichs: «El Eco Bisbalense» de La Bisbal, «Lo Sampolench» de Sant Pol de Mar, «La Fraternidad» de Manresa y «El Cruzado» d' aquesta capital. Agrehim tal proba d' atenció y corresponém gustosos ab lo cambi.

** Sabém que la societat «Clarís» está organitzant una funció extraordinaria pe 'l dissapte, dia 23.

Cavilacions

Xarada

—Ola, noy
—Adeu, Pascual.
¿Qué tens?
—Estich aburrit,
y pateixo dia y nit
perque la *hu-tres* me fa mal
—¿Que no vindrás á la *hu-quarta*
de l' Agneta?
—No.
—¿A dos?
;Hu! ¿y aixó?
—Perque l' Ambrós....
—Ja sé; una *tot* va donarte.
—¿Es dir qu' es cosa *dos-tres*?
—Sí; ja *quart-tersa* d' un any.
—L' Agneta no veu l' engany
y ell sol vá per l' interés.
M. GASPÀR X.

Sinonimia

La *Tot*, filla de 'n Vidal,
estrená un nou devantal
d' una roba fina y *tot*;
y trencant ous, en Ribot,
li embrutá tot de *total*.

XICOT COM CAL.

ANAGRAMA

Al tombá una cantonada
del carrer del Hospital,
vaig trovar á ma estimada
qu' es de *Tot* y 's diu *Total*.

J. SLOP RG.

GEROGLIFICH

VII

III

: X

pis-to-la

HUMORIST CH

TRENCA-CLOSCAS

ANA D: (LA TITELLA)

PLÁ

Formar ab aquestas lletras lo titol d' un drama catalá.
JOSEPH Mª FELIU.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7 8 —Carrer de Barcelona.
- 4 5 3 6 2 8 7 —Arma de foch
- 1 2 3 6 7 8 —En los pobles n' hi ha.
- 6 7 8 2 3 —Hi ha qui ho es
- 4 5 6 2 —Los serenos n' usan.
- 6 2 3 —Molts malalts ne tenen.
- 4 5 —Arbre.
- 7 —Vocal.

V. JAUMOT Y MAGBINYÁ.

TERS DE SILABAS

.
.
.

Sustituir los punts per lletras, de modo que llegint hori-
zontal y verticalment diguin tres noms de dona.
ANTOOET RIBAS.

ANAGRAMA

—Vols venir, amich Pasqual,
á cal gendre del Ambrós?—
—¿A qué...?
—A buscé un *tot* de flors.
—¿Per qui?
—Pe'l senyor *Total*.

Xicot com cal.

Soluciones á las cavilacions del n.º 72

Logogrifo numérich: *Cartera*.
Trenca-closcas: *Moncada, Born, Princesa y Plateria*.

Correspondencia particular

F. Pitatxart, Ferrán Riba, Ramón Soler. Pau Colomer, An-
gel Alsina, P. Domenech: no es pas vritat qu' hagim promé-
tal cosa.— Joseph Mª Feliu: bé; y gracias pe'l cuidado.—
Mayet. aquesta vegada no 'ns ha agradat.— Francesch Torres:
no va prou bé; de lo altre gracias.— Antonet Burgués: remeti
l' import en sellos.— Joseph Guasch: li guardém espay; pero
sigui breu. Pet: Galleda: será complascut —C. T. y S. T. R:
fluixet.

PUJOL Y SOLÉ, IMPRESORES, TALLERS, 45